

# LAPIN KIRJASTO

Lappi kirjerááju



## KEVTTIMNJUOLGDUSAH

- Laapi kirjerááju lii Laapi kieldâi almolij kirjeráájui viärmádâh.
- Laapi kirjeráájust láá ohtsiih äššigâsah já ohtsiih amnâstuvah kevttimnáál.
- Laapi kirjeráájuh láá puohháid áávus.
- Viermikirjeráájust tun kaavnah tiäđu kirjeráájui amnâstuvâin já finnimvuodâst, kirjeráájui palvâlusâin já áávusorroomaigijn. Viermikirjerááju čujottâs lii [lapinkirjasto.finna.fi](http://lapinkirjasto.finna.fi).
- Kirjerááju kevttien tun lah ovdâsvástádâsâst kirjerááju amnâstuvâin, káálvuin já viistijn.

## KIRJERÁJUKORTT JÁ OVDSVÁSTÁD SVUOT

- Tun puávtáh finniđ kirjerájukoortâ, jis tust lii postâčujottâs Tave-enâmijn.
- Tun västidah jieijâd kirjerájukoortâst já ton kevttimist.
- Tust puáhtá leđe tuše ohtâ kirjerájukorttâ Laapi kirjeráájun. Vuossâmuš kirjerájukorttâ lii nuuvtá. Kirjerájukorttâ puáhtá leđe fyysiláš tâi viermikirjerááju šledgâhámásâš kirjerájukorttâ.
- Ko tun uusah koortâ, te tun koolgah tuodâštiđ jieijâd personvlâšvuodâ.
- Jis tun lah vuálá 15-ihásâš tâi tunjin lii meridum vaastâolmooš, te tun tarbâšah tähideijee. Tähideijee västid, et tun kiávtáh koortâ olmânáál.
- Škovlâ tâi miinii eres siärvâduvâid puáhtá finniđ kirjerájukoortâ, mii lii vyeimist oovtâ ive häävild. Siärvâduv koortân merkkejuvoo vaastâolmooš. Sun västid tast, et korttâ kiávttoo olmânáál. Siärvâduv korttâin ij pyevti luoihättiđ elleekuuvijđ, moh láá uáivildum tuše päikkikiávtun.
- Kirjeráájuin láá amnâstuvah já palvâlusah, moi kevttimân tun tarbâšah kirjerájukoortâ lasseen PIN-koodi. Tun finniih PIN-koodi kirjerááju pargovievâst tâi kirjerááju viermipalvâlusâst.
- Almoot kirjeráájun, jis tuu ohtâvuotâtiäđuh muttoje.
- Jis tuu kirjerájukorttâ láppoo, te almoot tast kirjeráájun. Lappum korttâ piäijoo kevttimkiäldun, mon tun puávtáh aččod tuodâštmáin jieijâd persovnlâšvuodâ. Tun puávtáh meid haahâđ uđđâ kirjerájukoortâ lappum koortâ sajan, já talle puáris äššigâstubbâldâh ij innig tooimâ.

## LUOIH TTEM

- Luoihättem várás tun tarbâšah Laapi kirjerááju kirjerájukoortâ.
- Luoihättemaigijđ tun puávtáh koijâdid kirjeráájust.
- Tun puávtáh uđâdiđ luoihättâs vittii, jis kiinii eres ij lah väridâm siämmáá amnâstuv tâi jis tust ij lah luoihättemkiäldu. Uudâdmist sáttih leđe meid eres raijiittâsah.
- Luoihättâsâi meeri sáttá leđe räijejum.
- Tun jieih pyevti luoihättiđ jis:
  - tuu koortâst láá máávsuh 10 eurod tâi eenâb
  - tuu korttâ lii luoihättemkiäldust
  - tuu korttâ lii puárasmâm.
- Jis tot amnâstâh maid tun lah vááijuv ij lah Laapi kirjeráájust, te tom puáhtá tiilâđ tunjin káidusluoihättâssân eres kirjeráájuin. Káidusluoihättâssân lii máksu.
- Elleekuuvij já speelâi luoihätmist nuávdittuvvojeheräájih. Aheraajijđ lii meridâm KAVI, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (Aalmuglâš audiovisuaallâš institut).

## MACTTEM

Maaccât luoihättâsâid majemustáá meripeeivi.

- Tun puávtáh macättiđ luoihättâs meid macättemloován.
- Kirjerááju ij västid macättemloován kuodđum amnâstuvâst.

Jis tun kuáđáh amnâstuv macättemloován, te tot macättevoo talle ko kirjerááju lii čuávuuváá tove áávus.

Tun puávtáh macättiđ amnâstuv mon peri Laapi kirjeráájun. Káálvuud kalga macättiđ ton kirjeráájun, kost toh láá luoihättum.

Tun puávtáh tiilâđ jieijâd šledgâpoostân muštottâs, et luoihättâsâi meripeeivi lii alda.

## VÄRIDEM

- Laapi kirjerááju amnâstuv väridem ij määvs maiden.
- Ko väridäs lii puáttám kirjeráájun, te tun finnih puáttimalmottâs. Almottâsâst muštáluvoo, mon räi amnâstuv kalga viežžâđ.
- Tun puávtáh keessiđ väridem maasâd ton räi, ko tuu väridem amnâstáh lii puátimin jieijâd valjim viežžâmsajan.

## MÁÁVSUH

- Puoh kirjeráájuin nuuvta lii:
  - kirjerááju amnâstuvâi kevttim
  - luoihâtemm já väridem
  - ravvim já tiätupalválem
  - kirjerááju wlan-viermi kevttim
  - kirjerááju äššigâsmašinj kevttim.
- Mávsulâš sáttá leđe:
  - kirjerájukoortâ uđâdem
  - kopijistem já mangim
  - viistij já káálvui väridem
  - luoihâttâsâi macâtemm manjedist
  - viežáhánnáá väridäs máksu
  - káidusluoihâtemm Laapi kirjerááju ulgguubeln.
- Jis tust láá máávsuh 10 eurod tâi eenâb, te ubâ veelgi kalga mäksiđ ohtân.
- Jis tun jieđ maaccât luoihâttâsâid meripeeivi räi, te kirjerááju vuolgât kyehti mávsulii muštottâs.
- Jis tun jieđ muštottâsâin peerusthánnáá maaccât luoihâttâsâid, te tunjin vuolgâttuvoo reekkiđ maaccâthánnáá amnâstuvâst.
- Kirjerááju rekigist aitârdeijest vuálá 15-ihásii luoihâttâsâid, moh iä lah macâttum. Siämmâš kuáská tooid ulmuud, kiäid lii meridum vaastâolmooš.
- Jis reekkiđ páácá mävsihánnáá, te kirjerááju sáttá sirded ääši peerrâmtoimâttâhân tipšomnáál. Tast manja luoihâttâs ij pyevti innig macâttiđ kirjeráájun. Perâmist tunjin šaddeh lasekoloh.
- Tunjin vuolgâttum almottâsâin čoggâšuvvee máávsuh piärröjeh veikkâ tun jieđ liččii finnim almottâsâid kirjeráájust sorjohánnáá suujâi keežild.

## AMNSTUV SAJANPIEIJM

- Kieđavuš luoihâttâsâid huolâlávtt.
- Jis kirjerááju amnâstáh cuovkkân tâi láppoo, te tun ferttiuh sajanpieijâđ amnâstuv. Tun koolgah skappuđ kirjeráájun siämmáálágán pitá tâi mäksiđ kirjerááju meridem sajanmäksimhadde. Sajanjmäksimhadde ij macâttuu, veikkâ tun macâttiččih amnâstuv manjeláá.
- Videoin, DVD-skiäruin já Blu-bay-skiäruin láá jieijâs tahheevuoigâdvuotâmáávsuh. Tondiet taid ij pyevti sajanpieijâđ nubijn pittáin.
- Kirjerááju ij lah vastust, jis tuu piergâseh cuovkkâneh, ko kiävtah kirjerááju amnâstuv.

## KIRJERÁÁJU KEVTTIM JIEŠRÁĐÁLII ÄÄGI

- Tun puávtáh ášástállâđ mainnii kirjeráájuin eidusii áávsorroomaagij ulgguubeln jiešráđálie äägi.
- Jiešráđálie äägi kirjerááju kevttimân kyeskih siämmááh njuolgâdusah ko kirjerááju eres kevttimân-uv.
- Kieldáin pyehtih leđe meid eres njuolgâdusah tâi raijittâsah, moh kyeskih kirjerááju jiešráđálie kevttimân.
- Jis tun rikoh njuolgâdusâid, te tun sáátáh monâttiđ vuoigâdvuotâ kirjerááju jiešráđálie kevttimân.
- Ko tun čáládâđah siisâ jiešráđálie äägi, te tun lah ovdâsvástádâsâst meid iärsâij, kiáh puátiđ siämmáin uuvsa lekkâmáin siisâ, já tain vahâgijn, maid sii sáttih tovtáid.

## LUOIHTTEMVUOIGDVUOĐ MONTTEM

- Tun monâttah jieijâd luoihâtemvuoigâdvuotâ, jis:
  - mävsihánnáá máávsuh láá 10 eurod tâi eenâb
  - maaccâthánnáá amnâstuvâst lii vuolgâttum reekkiđ.
- Luoihâtemkiäldu nohá ko tun máávsáh veelgi tâi macâttah rekigistum amnâstuv.

## KEVTTIMVUOIGDVUOĐ MONTTEM

- Kirjerááju lii puohâi ohtsâš saje.
- Vâi puohah lijkkuuččii leđe kirjeráájust, te kirjerááju kevttimnjuolgâdusâid kalga nuávdittiđ.
- Kirjeráájust kalga lattiđ iärsâijđ hettiuhánnáá.
- Pargoviehá uázžu meridiđ äššigâs olgos, jis sun hettee iärsâijđ.
- Jis tun rikoh kirjerááju kevttimnjuolgâdusâid, te tun sáátáh monâttiđ vuoigâdvuotâđ kevttiđ kirjerááju.
- Kevttimkiäldu meerrid jieškođe-uv kirjerááju hovdá tâi mottoom eres vaastâolmooš. Kevttimkiäldu puáhtá pišteđ 1-30 peivid.
- Ovdil ko kiäldu adeluvoo, te kiäldu uázžost lii vuoigâdvuotâ celkkiđ jieijâs uáinu áášán. Kevttimkiäldu lii kirjalâš.

## TIÁTUSYEJI

- Laapi kirjeráájuin lii ohtsâš äššigâsregister. Laapi kirjeráájui tiätusyejičielgiittâs lii finnimnáál kirjeráájuin já kirjerááju viermipalválusâst.
- Laapi kirjeráájun kuleh čuávuváie kieldâi kirjeráájuh: Iänudâh, Aanaar, Kiemâjavri, Kiemâ, Kiemâeennâm, Kittâl, Kolari, Muonio, Pelkosnjargâ (Sompio kirjerááju) Pello (Tuárnusleevi kirjerááju), Posio, Ranua, Ruávinjargâ, Salla, Suovâkuoškâ (Sompio kirjerááju) Simo, Suádigil (Sompio kirjerááju) Tervola, Tuárnus, Ucjuuhá (Pedar Jalvi kirjerááju), Pajetuárnus (Tuárnusleevi kirjerááju), ton lasseen museoi já škoovláie kirjeráájuh.
- Taah kevttimnjuolgâdusah kyeskih puoh kirjeráájoid, moh kuleh Laapi kirjeráájun. Kevttimnjuolgâdusah láá vyeimist 2.9.2022 räájist tuáistáázân.